

použito, poukazuje na cit, milost a dobrotu. Není to láska z televizního seriálu. Je to láska, která činí první krok a která nezávisí na lidských zásluhách, nýbrž na nezměrné nezištnosti. Je to božská pečlivost, kterou nic nemůže zastavit, ani hřích, protože dovede jít za hřích, přemoci zlo a odpustit.

papež František na generální audienci 13. 1. 2016

Boba neomrzí odpouštět

Takový je náš Otec - neustále čekající Bůh. Někdo možná řekne: „Ale, otče, já mám spoustu hříchů, nevím, jestli bude Bůh spokojen.“ Tak to zkus. Chceš-li znát něhu tohoto Otce, jdi k němu, zkus a potom mi řekneš. Bůh nás očekává. Bůh čeká a také odpouští. Je Bohem milosrdenství, neomrzí jej odpouštět. Sedmdesátkrát sedmkrát, vždycky. S odpuštěním stále vpřed. Z podnikatelského hlediska je bilance negativní. On vždycky ztrácí. Ztrácí věčně, ale vítězí v lásce.

365 dní s papežem Františkem – Promluvy od svaté Marty

Rakovina závisti

Východní autoři mluví na tomto místě o každém nerozumném smutku. Je to zvláštní pocit. Jsme-li smutní, vyjadřujeme tím přesvědčení, že by něco nemělo být, že bychom hlasovali pro to, aby to nebylo. Je to jakýsi druh nenávisti. Křesťan má nenávidět zlo a hřích. Spasitelný smutek se jmenuje lítost. Zmocňuje-li se nás však smutek a melancholie nad životem, nad společností ostatních, nad osamoceností, je v tom pokaždé nějaký nedostatek víry v Prozřetelnost, v dobrotu Boha a jeho díla. Nemáme se mu tedy nikdy úplně poddávat ani tam, kde je omluvitelný. I výraz piety nad zemřelými a nad neštěstím druhých nemá překročit hranice umírněnosti. Protože Slované mívají k melancholii náklonnost, Nil Sorský píše o smutku velmi výrazně. Zdá se mu, že je to jeden z nejhorších nepřátel duchovního života. Na Západě je v katalogu neřestí uváděn jenom jeden druh smutku, který je mravně závadný od samého počátku. Je to smutek nad dobrem druhého, tedy závist. Podle sv. Jana Zlatoústého je závistivý horší než lakomec. Ten se spokojí, když sám má. Závistivý se přičiňuje o to, aby neměli druzí: „Sám se třeba leností nepostaví, ale všechnu námahu vynaloží na to, aby srazil druhého, který stojí.“ Malé pocity nelibosti nad úspěchem bližního se nás zmocňují často. Jde o to, abychom se jim nepoddávali. Jsou-li to duchovní vlastnosti, které druhému závidíme, pak je jediný lék: snažit se, abychom se vyrovnali těm, kdo nás předčí, po případě je i předběhli v dobrém. Tento druh emulace, závodění, je užitečný v ústavech, ve školách, v kláštěrech. Nezvrhne se, jen když jde o opravdové dobro.

Tomáš Špidlík – Svatý rok milosrdenství

Prameny, odkazy

Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Lukáše; Paul-Gerhard Müller – Evangelium sv. Lukáše – Malý stuttgartský komentář; Giorgio Zevini, Pier Giordano Cabra – Lectio divina 3; Pavel Kopeček – www.biblickedilo.cz

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze
jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti.
Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

4. neděle postní – cyklus C

6. března 2016

¹K Ježíšovi přicházeli sami celníci a hříšníci, aby ho slyšeli. ²Farizeové a učitelé Zákona mezi sebou reptali: „Přijímá hříšníky a jí s nimi!“

³Pověděl jim tedy toto podobenství: ¹¹„Jeden člověk měl dva syny.

¹²Mladší z nich řekl otci: ‚Otče, dej mi z majetku podíl, který na mě připadá.‘ On tedy rozdělil majetek mezi ně. ¹³Netrvalo dlouho a mladší syn sebral všechno, odešel do daleké země a tam svůj majetek rozmařilým životem promarnil. ¹⁴Když všechno utratil, nastal v té zemi velký hlad a on začal mít nouzi. ¹⁵Šel a uchytil se u jednoho hospodáře v té zemi. Ten ho poslal na pole pást vepře. ¹⁶Rád by utišil hlad lusky, které žrali vepři, ale nikdo mu je nedával. ¹⁷Tu šel do sebe a řekl: ‚Kolik nádeníků mého otce má nadbytek chleba, a já tady hynu hladem! ¹⁸Vstanu a půjdu k svému otci a řeknu mu: Otče, zhřešil jsem proti Bohu i proti tobě. ¹⁹Už si nezasloužím, abych se nazýval tvým synem. Vezmi mě jako jednoho ze svých nádeníků!‘ ²⁰Vstal a šel k svému otci. Když byl ještě daleko, otec ho uviděl a pohnut soucitem přiběhl, objal ho a políbil.

²¹Syn mu řekl: ‚Otče, zhřešil jsem proti Bohu i proti tobě. Už si nezasloužím, abych se nazýval tvým synem.‘ ²²Ale otec nařídil služebníkům: ‚Honem přineste nejlepší šaty a oblečte ho, dejte mu na ruku prsten a obuv na nohy! ²³Přiveďte vykrmené tele a zabijte ho! A hodujme a veselme se, ²⁴protože tento můj syn byl mrtev, a zase žije, byl ztracen, a je zas nalezen!‘ A začali se veselit. ²⁵Jeho starší syn byl právě na poli. Když se vracel a byl už blízko domu, uslyšel hudbu a tanec. ²⁶Zavolal si jednoho ze služebníků a ptal se ho, co to znamená. ²⁷On mu odpověděl: ‚Tvůj bratr se vrátil a tvůj otec dal zabít vykrmené tele, že se mu vrátil zdravý.‘ ²⁸Tu se starší syn rozzlobil a nechtěl jít dovnitř. Jeho otec vyšel a domlouval mu. ²⁹Ale on otci odpověděl: ‚Hle, tolik let už ti sloužím a nikdy jsem žádný tvůj příkaz nepřestoupil. A mně jsi nikdy nedal ani kůzle, abych se poveselil se svými přáteli. ³⁰Když ale přišel tenhle tvůj syn, který prohrál tvůj majetek s nevěstkami, dals pro něj zabít vykrmené tele!‘ ³¹Otec mu odpověděl: ‚Dítě, ty jsi pořád se mnou a všechno, co je moje, je i tvoje. ³²Ale máme proč se veselit a radovat, protože tento tvůj bratr byl mrtev, a zase žije, byl ztracen, a je zase nalezen.‘“

1. čtení:
Joz 5,9a.10-12

2. čtení:
2 Kor 5,17-21

Evangelium:
Lk 15,1-3. 11-32

Srownání:

Lk 5,29-30;
19,7;
Mt 18,12-14;
Dt 21,15-17;
Př 29,3;
Gn 41,42;
Zach 3,4

Lk 15,1-3.11-32

Úvod k meditaci

V postavě mladšího syna se může najít každý z nás. Náš útek dokazuje, že nevěříme Bohu a že nevěříme ani v život, světlo a lásku. Otec, který je láska sama, ví, že lásku si nelze vynutit, a v útěku nám nebrání. A my odcházíme. Dáváme přednost živoření před životem, lži před pravdou, nenávisti a sobectví před láskou. Zkoušíme,

co to s námi udělá. Podobenství nám vyrazí dech tím, že otevřeně připouští, že kdybychom byli našli to, co jsme hledali, nikdy bychom se domů nevrátili. Ale naštěstí se nic nedaří podle našich představ: místo chleba nacházíme žaludy, místo požitků bídu. Daleko od Boha nenajdeme ani opravdového přítele ani skutečnou pomoc. Ale proč se tomu divíme? Proč nás překvapuje, že se všechno spiklo proti nám? Skoro se mi zdá, jako by věci samy byly rozumnější než my a jako by nám tím, že se nám vzeprou, vlastně chtěly pomoci. Kdyby to nedělaly a v ničem nám nebránily, úplně bychom se zničili.

Carlo Carretto – Poušť uprostřed města

Výklad biblického textu

Kontext: Hlavní postavou podobenství je otec, proto by bylo lépe nazývat ho podobenstvím o dobrotivém otci nebo o milosrdné lásce. Je to vlastně dvojpodobenství, které dosahuje dvojího vrcholu: Nalezení „ztraceného syna“ a otcova radost z jeho návratu je první vrchol. Neméně důležitý je druhý vrchol: Protestní postoj staršího syna, který kritizuje otce.

Posluchač se musí rozhodnout, jestli se bude také radovat z Boží dobroty nebo zůstane zatvrzelý ve své vlastní spravedlnosti. Obrácení není jen proces v hříšníkovi, ale proměna Božího obrazu, kterou musí projít spravedlivý i hříšník. Kořenem hříchu je zlé mínění o Otci, které mají starší i mladší syn společně.

v. 11: jeden člověk – To je Bůh, který je současně otec i matka, zákon i láska.

v. 12: rozdělil majetek mezi ně – Podle židovské praxe náležela mladšímu synu jen třetina, starší syn měl nárok na dvojnásobný podíl. Otec si uvědomuje, že „ztrácí syna“, vnímá jeho odchod jako cestu smrti vzájemného vztahu lásky, kterou s bolestí přijímá. Tato část je dramatem vztahu mezi člověkem a Bohem v okamžiku, kdy se rodí hřích, který je vždy odchodem od Boha.

v. 17: šel do sebe – Neznamená to začít zpytovat svědomí podle nějakého schématu či plakat nad svými hříchy. Jde o rozpomínání se na konkrétní události života a konkrétní osoby a začátek obnovování vztahu s nimi. Mobilizuje to zesláblou vůli a vede k postoji: Já chci! Vzpomínáním si syn uvědomuje, jaký měl vztah k otci, a rodí se v něm touha po návratu a smíření s otcem.

v. 25-30: Návrat mladšího syna a otcovo přijetí hluboce zasáhlo staršího syna, vnitřní svět jeho úvah, plánů, snů a logických závěrů se zhroutil. Cítil, že je ohrožena jeho totožnost. Otec vnímá i vnitřní drama svého staršího syna. Vychází za ním ven, hledá i tuto *ztracenou ovci* a zve ho dovnitř.

K tématu

Drazí bratři a sestry, tuto čtvrtou neděli postní je čteno evangelium o otci a dvou synech, známé jako podobenství o marnotratném synovi (Lk 15,11-32). Tento úryvek ze svatého Lukáše představuje vrchol spirituality a literatury všech dob. Co by jinak byla naše kultura, umění a obecněji naše civilizace bez tohoto zjevení Boha, Otce veškerého milosrdenství? Nikdy nás nepřestane dojímat a pokaždé když mu nasloucháme nebo jej čteme, vždycky je s to nám nabídnout nové významy. Tento text má především moc promluvit

k nám o Bohu, dát nám poznat jeho tvář, nebo lépe jeho srdce. Po Ježíšově vyprávění o milosrdném otci už se věci nemají jako dříve. Nyní Boha známe: On je náš Otec, který nás z lásky stvořil svobodnými, obdařil nás svědomím, a který trpí, když hyneme, a raduje se, když se vracíme. Vztah s Ním roste skrze dějiny, analogicky jako je tomu mezi každým dítětem a jeho rodiči. Zpočátku na nich závisí, potom si nárokuje vlastní autonomii, a nakonec – pokud se rozvine pozitivně – dospěje ke zralému vztahu, založenému na uznání a autentické lásce.

V těchto etapách můžeme spatřovat i momenty lidského putování ve vztahu k Bohu. Může existovat fáze, která je jakýmsi dětstvím: náboženstvím motivovaným potřebou a závislostí. Postupně jak člověk roste a emancipuje se, chce se této podřízenosti zbavit a stát se svobodným, dospělým, schopným postarat se o sebe sám, přijímat autonomně vlastní rozhodnutí a někdy si také myslí, že se bez Boha obejde. Právě tato fáze je delikátní, může vést k ateizmu, který však může nezřídka skrývat přání objevit pravou tvář Boha. Naštěstí pro nás, Bůh se nikdy nezpronevěří své věrnosti, a třebaže my se vzdalujeme a ztrácíme, nadále nás sleduje svou láskou, odpouští nám naše pochybení a vnitřně promlouvá k našemu svědomí, aby nás přivolal k Sobě.

Dva synové se v podobenství chovají protikladně. Mladší odchází a klesá stále níže, zatímco starší zůstává doma, ale také on má nezralý vztah k otci. Když se totiž bratr vrátí, ten starší na rozdíl od otce není šťasten, ba dokonce se zlobí a nechce vstoupit do domu. Dva synové představují dva nezralé postoje k Bohu: vzpouru a infantilní poslušnost. Obě tyto formy překoná zkušenost milosrdenství. Pouze zakusíme-li odpuštění, rozpoznáme-li, že jsme milováni nezištnou láskou, jež je větší než naše bída, ale také větší než naše spravedlnost, vstoupíme konečně do opravdu synovského a svobodného vztahu s Bohem.

Benedikt XVI. 14. 3. 2010

Hospodin je milostivý v tom smyslu, že prokazuje milost, soucit a ve své velikosti se sklání nad tím, kdo je slabý a ubohý; je stále připraven přijímat, chápat a odpouštět. Je jako otec v podobenství, které podává Lukášovo evangelium (15, 11-32): otec, který se neuzavírá do roztrpčenosti nad tím, když jej mladší syn opustil, ale naopak stále jej očekává – vždyť jej zrodil – a potom mu vychází v ústrety, objímá ho a ani jej nenechává dokončit jeho zpověď – jako by mu položil ruku na ústa – tak obrovská je láska a radost z toho, že jej znovu našel. A potom si nechá zavolat také staršího syna, který je rozhořčen a nechce oslavovat; přebýval sice stále doma, ale žil spíše jako služebník než jako syn. Přece se však otec sklání i k němu, vybízí ho, aby vstoupil, snaží se otevřít jeho srdce lásce, aby nebyl nikdo vyloučen ze slavnosti milosrdenství. Ano, milosrdenství je slavnost.

O tomto milosrdném Bohu je také řečeno, že je „shovívavý“, doslova „dlouhého rozsahu“, tedy širokého rozsahu co do velkodušnosti a schopnosti strpení. Bůh dovede čekat, Jeho čas není časem netrpělivých lidí; je jako moudrý rolník, který umí čekat a nechává dobré setbě čas k růstu, navzdory koukolu (srov. Mt 13,24-30).

A nakonec se Pán prohlašuje „velmi laskavým a věrným“. Jak krásná je tato definice Boha! Tady je všechno. Bůh je totiž veliký a mocný, ale tato velikost a moc se vyjadřují láskou k nám, kteří jsme tolik nepatrní a tolik neschopní. Slovo „láska“, které je tady